

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. uri zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnštvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnštvu je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnštvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašnju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Težak položaj.

Klerikalci so bili oni, ki so na Kranjskem razdelili slovensko prebivalstvo v dva gospodarsko in politično nasprotna si tabora, oni so zakrivali, da zija danes med mestnim in kmetskim prebivalstvom prepad, ki ga je težko prekoračiti.

Gotov antagonizem med mestnim in kmetskim prebivalstvom je obstojal tudi prej in klerikalci so, mesto da bi poskušali ta antagonizem vsaj ublažiti ako še ne popolnoma odpraviti, eksploatirali ta antagonizem v svoje strankarske namene.

Nasprotja, ki so od nekdaj obstojala med mestnim in kmetskim prebivalstvom, so bila gospodarskega značaja. Meščani in kmetje so vedno mislili — napačno, seveda — da se njihovi gospodarski interesi medsebojno križajo in na mesto da bi klerikalci — in slovenske politične stranke sploh — pobijali to napačno mnenje in dokazovali meščanom in kmetom, da se dajo njihovi interesi združiti, so iz strankarskih ozirov vedno hujskali kmetsko prebivalstvo proti mestnemu in kopali s tem med mesti in vasi prepad, ki je danes že tako globok, da bo treba mnogo dela, predno bo zasut.

Mestno prebivalstvo je bilo — kar je popolnoma naravno — vedno naprednejše od kmetskega. V mestih klerikalizem ni zamogel pridobiti tal in zato so se klerikalci vrgli na vasi, ki so jih pridobivali za sebe tudi s tem, da so hujskali proti mestom.

Dobro so računali klerikalci. Oni so dobro vedeli, da bo vsa politična moč na Slovenskem v rokah onega, ki bo imel na svoji strani kmetsko prebivalstvo, ki je napram mestnemu prebivalstvu v ogromni večini. In klerikalci so danes na Slovenskem, posebno na Kranjskem, absolutni gospodarji situacije, ker imajo na svoji strani kmetsko prebivalstvo, ki je napredni stranki sovražno že radi tega, ker so meščani napredni, ki mu jih predstavljajo klerikalni voditelji kot največje sovražnike kmetskega ljudstva.

Ali klerikalcem to ne zadostuje, oni bi radi zatrli na Slovenskem vsako sled naprednosti in zato bi radi osvojili tudi mesta, in prvi vrsti seveda Ljubljano, po kateri že dolgo tako poželjivo stegujejo svoje roke. To je pa malo težko, ker ako hočejo zmagovati v mestih, ne smejo biti izrecno protimeščanska stranka, ako pa prenehajo biti to, se spuntajo proti njim kmetje, ki so jih klerikalci toliko nahajali na meščane.

Težak položaj je to, ki se nahajajo danes v njem naši klerikalci. Ako ostanejo protimeščanski, ne morejo zmagati v mestih, ako pa postanejo meščanski, izgubijo tla na kmetih. „Das ist der Fluch der bösen Tat,“ to so plodovi klerikalnega demagoštva, klerikalne breznačelnosti.

Iz slovenskih krajev.

Iz Višnje gore. Višnjegorski davkar Vilfan, bivši vojaški pek in kontrolor Boltavzar sta dva taka prevzetneža in ošabneža, da je malo takih. Ta dva moža sta menda mnenja, da so davkoplačevalci tu radi njiju, ker drugače si ne moremo razlagati, kako moreta davkoplačevalce tako šikanirati. Denar, namreč drobiž se jima nikoli zadosti ne sveti. Kmeti, ki prihajajo plačevati davke, morajo denar toliko časa v uradu snažit, da se konečno g. Vilfanu zdi zadosti svetel. To je pa že malo preveč. Večkrat se zgodi, da kmetje, ki pridejo iz okolice zamude radi takih nepotrebnih in vrh tega še nedopustnih šikan vlak in zapravijo na ta način cel dan. Pred nekaj dnevi je poslal neki višnjegorski trgovec svojega sina plačati na davkarijo davke. Davkar Vilfan mu eno krono čisto enostavno vrne z opombo, da se premalo sveti. Prihodnjega dne odnese nato trgovec dotično krono sam na davkarijo in vpraša, zakaj bi se ta ne sprejela. Slučajno je bil takrat navzoč neki finančni komisar. Gospoda Vilfana je radi tega cela stvar neprijetno dirnula in je brez vsakega obotavljanja sprejel krono, katere prejšnjega dne ni hotel sprejeti. Ta slučaj nam jasno dokazuje, kake nedopustne šale si dovoljujeta davkar Vilfan in kontrolor Boltavzar. Pričakujemo, da jih bo to menda vendar spametovalo.

Splošni pregled.

Županske krize.

V Avstriji je sedaj že četrta važnejša županska kriza v Černovicah. Prva županska kriza je bila v Poštorni pri Dunaju, kjer je bila volitev župana onemogočena zaradi čeških odbornikov, ki bijejo hud boj za obstanek češkega ljudstva v Poštorni. Druga kriza je nastala v Ljubljani, ker vlada ni potrdila župana. Tretja je sledila v Tridentu, kjer so klerikalci zmagali pri volitvah in so laški naprednjaki onemogočili volitev s svojo odsotnostjo. Četrta je v Černovicah. Černovice imajo čez 67.000 prebivalcev med njimi so našli zadnjic nad 37.000 Nemcev. Seveda je bilo to število Nemcev napačno, ker je v mestu 20.000 židov, ki hočejo biti narodnost zase. V mestnem zboru so se vršile razne nezakonitosti, zato so Rusini odložili svoja mesta; njim so sledili potem tudi nekateri Nemci. Narodnostni boj, ki se je v zadnjem času razvil v Bukovini je torej posegel tudi v glavno mesto in bo zanj sedanja županska kriza velikega pomena. Sobotni „Nar. Listy“ obširno pišejo o županskih krizah s posebnim ozirom na Poštorno in na Ljubljano, ter govore o pomanjkljivosti natančnejših določb o razmerju med vlado in občino.

Mažarska kultura.

Mažarji so viteški narod, ki bi radi s krikom o svoji kulturi ogtušili cel svet, da bi ne slišal o nekulturnih stvarih, ki se dogajajo na Ogerskem, in o krivicah, ki jih pod to kulturo trpe razne slovanske in druge narodnosti na Ogrskem. Nekaj številik nam lahko pokaže razmere v ogrski državi. L. 1900. je bilo 19 milijonov prebivalcev, l. 1909. pa nekaj čez 21 milijonov. Izseljevanje je veliko posebno med slovanskimi narodnostmi. Število zakonov je padlo za 9763, rodilo se jih je 20.000 več nego pri prejšnjem štetju in umrlo jih je tudi 10.000 več. Najbolj plodni so Slovani: Srbi, Rusini, Slovaki, najmanj židje in Nemci. Tudi umrljivost je med Slovani največja, posebno med pravoslavni. Na 10.000 ljudi pridejo 3 zdravniki. O moralnem stanju ljudstva govore statistike s sodišč. Pri okrajnih sodiščih je bilo obsojenih 92.988, pri sodnih dvorih 28.615. Zakonskih ločitev je bilo 6294. — Najbolj zanemarjeno je šolstvo. Vsega skupaj je 2570 šol. 400.000 otrok je sploh brez pouka in koliko so vredne one šole, katerih namen je otroke pomadžariti, je znana stvar. Mažarska vzgoja bo kmalu v pregovoru. Na univerzah (2) je 6500 slušateljev. Veda je strogo mažarska. Tako kulturo torej prikriva kričeča mažarska politika.

Briandova zmaga.

Francoska železničarska stavka je budila po celem svetu veliko pozornost, ker je imela dokazati moč združenega delavstva v ljudovladi. Vedelo se je tudi, da je taka stavka lahko usodepolna za državo v današnjem času, ko je na stalnem in urnem prometu odvisno vse življenje in ima vsak trenotek stanja lahko velike posledice. Zato se je kazalo čudno, da je pri tej splošni stavki zmagala vlada s svojimi sredstvi, ko je vendar francosko delavstvo izborno organizovano in je uživalo ob času stavke splošne simpatije evropske javnosti ter je dobival celo podporo. Socijalisti so hoteli torej v zbornici z vlado temeljito obračunati — toda tudi v zbornici je vlada zmagala. Pet dni je trajal boj, ki je imel namen uničiti ministra Brianda zaradi njegovega postopanja proti stavkarjem. Očitali so mu socijalisti, da je rabil nepostavna sredstva, da je avtokrat, da je zatajil svoje nazore in da je sovražnik delavstva. Vse razne psovke so letele na ministra. Toda Briand si je upal celo svojim nasprotnikom v obraz povedati, da bi bil proti nezakonitosti ki se je pojavila v stavki, lahko rabil tudi nezakonita sredstva, ker se je šlo za rešitev družbe in države. Po petih dneh je francoska zbornica z veliko večino sprejela predlog, da se preide preko interpelacij na dnevni red in je izrekla s tem vladi svoje zaupanje. Briand je zmagal. Večina javnosti in in časopisje odobrava nastop Brianda in zbornice, ker je imela stavka druge namene,

nego pomagati delavstvu. Revolucionarji in anarhisti so hoteli s tem škodovati republikani in je bilo v interesu družbe, da se je zavarovala proti njih nameram. Za enkrat je torej Briand še zmagal, vendar je ta stavka poostrišla nasprotje med socijalisti in radikalci.

Atentati na železnico.

Pri vasi Kumanovo je poskusila neka bolgarska četa atentat na vlak. Četa je pustila na progi oznanilo, da bo atentate ponovila. Proga je z vojaki zastražena. Turška vlada preiskuje vasi v okolici.

Mrtvi živim.

Pod tem naslovom prihajajo v teh dneh pozivi današnji živeči družbi, ki venča grobe svojih rajnikov. Gotovo so nam grobi sveti, kakor nam je svet spomin na preteklost, in včasih so nam grobi bolj sveti nego živo življenje in nam je preteklost milejša od sedanosti. Zato se nam tuintam zdi banalno, ako slišimo glasove, da naj skrbimo rajše za žive nego za mrtve.

Ako bi zračunali vse bogastvo in razkošje, ki je danes na naših pokopališčih, v spomenikih in v vencih, bi videli, da res mnogo damo živi mrtvim. Ni čuda torej, da se pri današnji bedi oglašajo glasovi, da naj mrtvi darujejo živim, gre se torej samo za način, kako počastimo spomin svojih dragih pokojnikov in ta naj bi bil tak, da bi po njem bila izražena hvaležnost in ljubezen naših src, ki pa naj bi se ne kazala v tem, da nameščemo na grobove kupe vencev, da tam zvenejo. ampak naj bi bili teh darov deležni oni živi, ki so potrebni naše podpore in ljubezni. Gotovo je lep lepo ovenčan grob — toda če bi grobovi izpregovorili: mi vas ne kličemo, ne potrebujemo darov: tam glejte življenje, bojte se smrti in živite življenju. Tako bi izpregovorili. Skromen spomin, ki prihaja iz dobrega srca, ni manj vreden od dragih vencev, kajti ne darovi, ampak čustva so, ki nas vežejo tudi z grobovi. In ta čustva lahko pokažemo tudi drugače, nego s tem, da jih kažemo svetu z velikimi napismi. Zato naj bi se tudi pri nas bolj in bolj uvajalo geslo „mrtvi živim“, to je spomin mrtvih slavimo s tem, da v dobrodelnih darovih skrbimo za žive. Ljubezen je, ki veže mrtve in žive in ljubezen je, ki veže človeštvo z življenjem; ob času, ko se spominjamo smrti, se vzbudi v nas tem večja želja po življenju, naše življenje pa dobiva vrednost šele v delu, zato moramo delati za žive in jim naklanjati pred vsem one darove, ki bi propadli v nič. Posebno mi kot mali narod bi morali z narodno gospodarskega stališča se izogibati razkošnosti in nalagati vse darove na to, da ne umrjemo, ampak živimo, ker bi sicer lahko prišel za vse naš narod nekoč „vernih duš

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[144]

In zopet jo je hotel prijeti za roko. Toda to pot se je Primavera umaknila s tako očividno grozo, da je knez prebledel od bolečine. In ponovil je svoje vprašanje.

„Kaj vam je, Beatrice?“

„Nič...“ je odgovorila s slabotnim glasom,

„In vendar se zdi, da se me bojite in bežite pred menoj... Odkar sem tu, mi niste rekli besede... Ah, Beatrice, nočem vam očitati, da ste se skrili v ta oddaljeni kotiček parka... dočim sem vas jaz iskal... na večer najine poroke... in ne maram videti vsega tistega, kar se mi zdi čudno v vašem vedenju... Vrniva se, Beatrice!“

„Ona je odmajala z glavo, pretesno ji je bilo, da bi mogla odgovoriti.“

„Torej se ne marate vrniti?“

„Gospod, ali me hočete pustiti še malo časa samo?“ je dejala ona z naporom.

Knez Manfredi je vstal.

„Beatrice,“ je dejal resnobno, „kakšna skrita misel vas muči? Ali mi jo nočete povedati?“

„Naj bo!“ je vzkliknila Primavera. „Vi ste vitez starih časov, vi ste med nami vsemi vzor vzvišene lojalnosti in brezmejne poštenosti... Ničesar vam nočem prikrievati...“

„Prosimo torej!“ je dejal Manfredi z bridkim nasmehom.

„Govorite brez strahu!“

„Torej, dragi gospod... rada bi... Ah, saj ne vem, ali boste razumeli misel, ki me navdaja...“

„Beatrice! Čemu to izbegavanje? je vzkliknil starec. Vidim, in prekrasno razumem, da nimate nikake ljubezni do mene. Toda tudi brez ljubezni, ki se je jaz kot starec, vitez starih časov, kakor pravite, nisem mogel nadejati, bi lahko pričakoval vsaj malce odkritosrčnega čustva...“

„Ah! Saj vam prisegam, da je moje čustvo do vas resnično in odkritosrčno...“

„In pokorščino soproge!“ je končal knez.

Toda Primavera, kakor da ni slišala teh poslednjih besed.

„Potemtakem,“ je povzel Manfredi, „moram sumiti, da si je kako nespornost ali pa kaka spletkarica zbrala mene za žrtev. Tako mi Matere božje! Kakor gotovo sem knez Manfredi! Pri teh zvezdah, ki gledajo na naju, vam prisegam, da ne bo tako! Dvainsedemdeset let imam zdaj, in še se ni nihče na svetu brez kazni norčeval iz Manfredija... Govorite, Beatrice! Rotim vas, govorite odkritosrčno!“

Primavera je sklenila roke v svoji srčni tesnobi.

„Vi molčite, Beatrice,“ je povzel knez, čigar srd je rastel od trenutka do trenutka. „Strašne misli, ki mi polnijo dušo, so torej resnične! Torej ste me zasmehovali!... Vi!... Kaj sem vam storil žalega?... Zakaj ste si izbrali ravno mene pred vsemi drugimi, da me uničite in ponižujete?...“

Primaveri se je iztrgal vzklik ugovora.

„Poslušajte me, knez,“ je dejala s tresočim glasom.

„Vse vam hočem povedati, kar nosim v svojem srcu. In potem boste storili, kakor vam bo velevala vaša visoka velikodušnost...“

Kneza Manfredi je zgrabilo takšno sočutje, da ga je mahoma minila jeza, ki je prej kipela v njegovih prsih.

„Pomirite se, dete moje,“ je dejal. „Objasnite se s tisto odkritostjo, ki dela iz vas cvetko poštenosti, občudovano od nas vseh, in ne bojte se ničesar od kneza Manfredi, ki se hoče v tem trenutku spominjati le ene reči, to je, da vas je včeraj imenoval svojo hčer.“

„Resnica je ta-le,“ je izpregovorila Primavera po minuti molčanja in prizadevanja, da bi zbrala vso svojo hladnokrvnost... „Takrat ko je stavil Giovanni Malatesta v zborovanju svoj predlog, ki ga poznate, sem se zavedala, da je nekaj naših, ki se obotavljajo, nemara v strahu pred pričenjajočo se borbo, in ki so doslej čakali samo najmanjšega resnega poudara, da se umaknejo nazaj...“

„To je, žal, resnica!“ je rekel knez.

„Ta povod... ta pretveza bi bila najdena v tistem hipu, ko bi se jaz ne bila vdala! V tistem trenutku, ki je bil zame dolg kakor stiletje krute muke, sem spoznala, da ves uspeh našega podjetja zavisi od besede, ki jo izpregovorim... Moja naloga je bila, ne samo, da zaznamujem vojščaka, nego tudi, da si izberem soproga... Sklenila sem se žrtvovati...“

„Ta beseda je kruta zame, milostljiva!“

„Še krutejši je bil zame položaj, v katerem sem se nahajala!... Giovanni Malatesta me ljubi... Jaz pa ne čutim ljubezni do njega. Čutim samo tisto sestriško čustvo, ki me navdaja do vseh naših prijateljev. Toda misli, da bi bila mogla postati njegova žena, se ne morem spomniti brez strahu... Enako je moje mnenje o ostalih mladih gospodih, ki so mi dali uganiti čustva, kakršnih v mojem srcu ni...“

(Dalje.)

dan" in kdo bo molil takrat na našem grobu, kdo bo polagal drage vence? — Ravno v skromnosti se lahko pokažemo bogate in svoje bogastvo cenimo prav, ako ga ne mečemo proč, ampak ga obračamo v prid živim. Kaj moremo mi dati mrtvim, in kaj mrtvi nam? Ali ni torej edino prav, da kar živi hočejo darovati mrtvim, darujejo za žive?

Lepo je v teh dneh sprehajati se po praških pokopališčih. Tudi tam so grobi lepo ovenčani, svetilke in sveče gore po grobovih — sploh, kakor povsod. Kdo bi mogel kdaj uničiti to najkrajše čustvo ljubezni, ki nas veže med seboj? Od nekdanj so bili nam grobi dragi in na vekomaj bodo. Nobena kultura ne bo sezidala take meje med življenjem in smrtjo, da bi se živi ne spominjali grobov. Toda geslo „mrtvi živim“ je na praških pokopališčih mnogo bolj uresničeno nego pri nas. Posebno oni grobovi, ki so dragi ne samo sorodnikom, ampak tudi drugim, grobovi pisateljev, umetnikov, politikov so danes pokriti z dragimi vencami, ne dragimi, rajše bi rekli bogatimi. Venci so priprosti, toda v njih se svetijo beli listki kakor beli bankovci. To so listki „Maticke šolske“, ki dobi te dni na tisoče in tisoče kron za češke šole. Posamezni razredi srednjih šol, posebno se v tem odlikujejo dekleške šole, dalje razna društva, skupine i. t. d., i. t. d. vsi ovenčajo grobe velikih mož s temi vencami, ki so lepi in po ceni in na ta način se zbere na grobovih onih mož, ki so živeli in umrli za narod, tisoče novih svot, da se z narodno šolo nadaljuje delo, ki so ga vršili oni, ki spe sedaj v grobovih. Oni, ki so končali pot življenja, ne morejo več vršiti dobrih del, ne morejo več delati za svoj narod, nam, ki živimo, pa je odprta ta pot. Ali moremo torej lepše proslavljati spomin mrtvih in jim poklanjati lepše darove ljubezni, nego z narodnimi in dobrodelnimi darovi.

Naj bi se pri nas stalno uvedla navada, da bi se ob tem času naša ljubezen do mrtvih kazala v delih ljubezni za žive.

Dnevne vesti.

„Slovenec“ se zgraža radi Plojevega hofratskega nastopa v delegacijah. Ta nastop je bil res tak, da se moramo Slovenci sramovati, da je Ploj naš poslanec, ali klerikalci se nimajo pravice zgražati, ker je njihov voditelj dr. Susteršič storil enako lumparijo kot hofrat Ploj, ker je odložil mandat v odseku za bosanske stvari, samo da mu ni bilo treba zameriti se Aerenthalu, Burianu in drugim visokim gospodom. Ploj in Susteršič sta „par nobile fratrum“, vredna eden drugega in „Slovenec“ bi imel pravico zgražati se radi Plojevega nastopa samo, ako bi istočasno obsodil tudi beg dr. Susteršiča.

Lunder in Adamič še vedno nimata spomenika. In ne samo to; tudi grob se nahaja v takem stanju, kakor bi Slovenci že popolnoma pozabili na septembski žrtvi. Vsi smo pričakovali, da bo za vse to skrbel takozvani „združeni narodni odbor“, ki pa menda spi spanje pravičnega in opravičeno je vprašanje: Kje je denar, ki so ga Slovenci pod vtisom septembskega krvoprelitja zbrali za žive žrtve onih žalostnih dni in za vzdrževanje skupnega groba Lunderovega in Adamičevega? Računi naj se predložijo javnosti!

Vsi Svetniki. Kljub ravno ne preveč ugodnemu vremenu je bilo včeraj tako pokopališče pri Sv. Krištofu, kakor pri Sv.

Križu jako dobro obiskano. Grobovi so bili jako lično okrašeni in razsvetljeni. Splošno se je opazilo, da je bil grob narodnih mučenikov Adamiča in Lundera precej zanemarjen. Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ je zapelo, kakor po navadi na pokopališču tri krasne žalostinke.

Volitve v ljubljanski občinski svet bodo najbrže še-le v marcu prihodnjega leta, ali pa tudi pozneje, ker vladi in klerikalcem se čisto nič ne mudi, ker se v sedanjih razmerah počutijo zelo dobro, zakoni pa za njih takointako ne veljajo. Meščani so že siti Laschanovega komisarjevanja in zahtevajo, da se spoštuje zakon, ali vse ogorčenje ljubljanskega prebivalstva ne bo izdalo nič, ker Schwarzu in klerikalcem se ne mudi izročiti občinske uprave zopet naprednjakom; o napredni zmagi pri novih volitvah so klerikalci takointako sami prepričani in Schwarz tudi menda ne pričakuje, da bi bil izvoljen za župana — Ivan Kregar.

Razne pikanterije se pripovedujejo po Ljubljani o nekem „božjem namestniku“, ki je poslal neko Marijino „devico“ nekam na počitnice — sedaj, v pozni jeseni. Pravijo, da mu je hotela mati te „device“ izpraskati oči, tako huda je bila na njega in božji namestnik jo je komaj potolažil. Moža ne obsojamo, ker ni toliko kriv on, kolikor nesrečna institucija celibata, radi katere je že toliko deklet postalo nesrečnih.

Goriškim naprednim voditeljem v prevdarek. Poroča se nam: Zaključeno goriškega deželnega zbora bo najbrže sledil tudi razpust, a napredni goriški gospodi se prav nič ne mudi. Niti na misel ji ne pride, da bi se potrudila malo na deželo in razjasnila kmetom vzroke zaključena goriškega deželnega zbora. Spletke slovenskih goriških klerikalnih poslancev in njih zaveznikov Lahov je treba razkrinkati javno pred vsem kmečkim ljudstvom, ker le v tem slučaju morejo računati naprednjaki pri prihodnjih volitvah na boljše rezultate. Z lenobo se gladi le pot klerikalcem. Goriški napredni voditelji! Zapustite za nekaj časa mehke kavarniške stolice in posetite sleherni vas. Razkrinkajte goriške klerikalne poslance in čudili se boste ob morebitnih prihodnjih volitvah uspehu svojega dela. Ne čakajte na razpis novih volitev, da ne bo prepozno in da vam ne bo zmanjkalo časa. Stališče goriških naprednjakov je sedaj zelo ugodno, zato na delo.

Ljubljanski mesarji in draginja. Iz gospodinskih krogov smo prejeli sledeče poročilo: Neki tukajšnji mesar ima to lepo navado, da se iz gospodinji, ki prihajajo k njemu kupovat meso pri sedanjih veliki draginji, mesto da bi jim bil hvaležen, še norčuje in napravlja različne dovptve, kakor: zdaj, ko je bil v nedeljo shod zoper veliko draginjo mesa, boste vse dobile meso ceneje in še veliko boljše kakor prej itd. Nato jim pa vrže, kar mu pride ravno pod roko, naj je meso dobro ali ne in vrh tega še prav piclo vago. Dotičnemu mesarju svetujemo, naj ne bo ravno preveč prevzet, ker si gospodinje lahko poiščejo kakega drugega mesarja, ki jih bo, če ne ravno poceni, pa vsaj pošteno in dostojno postregel.

Avstrijska poštna hranilnica je sklenila, da bi razširila svoj inozemski odkazni promet, dogovor z belgijsko poštno upravo v vzajemnem odkaznem prometu (poštnem giro-prometu). Dogovor je stopil v veljavo včeraj. Od tega dne naprej je vsakemu imetniku čekovnega računa pri c. kr. poštni hranilnici mogoče, odkazati iz svojega računa izneske računom pri belgijski narodni banki (Banque nationale de Belgique) v

Bruselju ali pa pri katerikoli njenih podružnic v Belgiji in more ravno tako tudi vsak imetnik računa pri omenjeni banki odkazati iz svojega računa izneske čekovnim računom pri c. kr. poštni hranilnici.

Kaj je snaga? Nekatera ljubljanska javna stranišča se nahajajo naravnost v škandaloznem stanju. Zlasti stranišče v „Zvezdi“ je vsak dan tako strahovito onesnaženo, da se človek ne upa niti noter stopiti. Ali je morda to s higijeničnega stališča priporočljivo. V interesu vsega občinstva je, da ostanejo stranišča vedno snažna. Obenem pa priporočamo tudi oskrbnicam stranišča, da malo bolj pazijo na red in snago, zakar so nastavljeni.

Slovensko deželno gledališče. Sinoči je šel zopet obligatni vsesvetniški „Mlinar“ preko odra. Zaloigra je sicer, pa vpliva mestoma kot burka. Vsled čistiljive starosti je sicer že dosti obrabljen, vendar mu v tistih redkih slučajih, ko nastopa v tej ali oni ulogi kak nov igralec, ne odrekamo absolutno vsake interesantnosti. Ker je bil „Mlinar“ že premnogokrat kritično osvetljen od vseh strani, se nam vidi v resnici odveč spuščati se v podrobno oceno dela samega; povemo naj le, da bi pod mikroskopom kritike zaman iskali kake tehnike, zaman psihološke motivacije. Da je bilo gledališče nabitno polno, je karakteristično, pa ob naših razmerah razumljivo. Nerazumljivo nam je pa, čemu bi se morali držati starih tradicij in uprizarjati leto za letom kot nekakšen viden znak naše konservativnosti tega „Mlinarja“ katerega so nekatera druga gledališča že zdavnaj izbacila iz repertoarja. G. Verovšek je kot mlinar Črnot ugajal v splošnem; seveda pa neprestano kašljanje še ni vsa za nadušljivega starca potrebna karakterizacija. — Ga. Danilova je igrala županjo tako kot prejšnja leta; nova je bila gđ. Wintrova kot Marica. Simpatična v igri in besedi je dobro pogodila značaj slovenskega dekleta, kar ji kot Čehinji štejemo v zaslugi. — G. Danilu ni kaj oporekati, če si je na ta način zamislil svoj ulogi, gđ. Thalerjeva in g. Povhe sta igrala ulogi, ki ne spadata v njihovo stroko in jih vsled tega za jani ne delamo odgovornih, ga. Bukškova in g. Peček sta se potrudila, da ustvarita iz ulog, kar je sploh mogoče in g. Molek je dobro zastopal starega grobokopa.

Umetnost. V izložbenem oknu Bahovčeve papirnice je razstavil M. Sadar sliko „Čarovniška koč v mraku“, s katero se nam predstavlja prvokrat s svojo flot-tehniko. Za samouka je to izborno delo, polno vzduha in poezije. Samo da ne bi nadarjenega slikarja ubila znana slovenska brezbriznost!

Jugoslovanska enciklopedija. Znanstveni odsek „Mat. Slov.“ je imel sejo dne 28. oktobra; na dnevnem redu je bila „Jugoslovanska enciklopedija“. Presojali so se načrti oz. predlogi, ki jih je izdelala zagrebška akademija; načelne pripombe k tem načrtom se pošljejo akademiji v uvaževanje. Podrobno delo, zlasti sestava abecedarjev za poedine stroke se odkaže 4 pododsekom (odsek za jezik in književnost, odsek za zgodovino in bližnje ji predmete, odsek za zemljepisje, prirodnoznanstvo in trgovino, odsek za pravne nauke in obrt). Za glavno delo t. j. za spisovanje člankov samih, se javijo oz. nasvetujejo poedini pisatelji. Za vse stroke doslej še ni pisateljev.

Ljudsko gibanje na Kranjskem. V političnem okraju Litija (35.969 prebivalcev) je bilo v tretjem četrtletju t. l. 34 porok. Število novorojencev znaša 306, število umrlih pa 183, med temi 74 otrok v sta-

rosti od enega do pet let. Starost 50 do 70 let je doseglo 34, nad 70 let pa 36 oseb. Za jetiko je umrl 28, za pljučnico 3, za davico 2, za oslovskim kašljem 1, za osepnicami 5, za škrlatico 3, za tifusom 1, za slučajnimi smrtnimi poškodbami 7 oseb, vsi drugi pa za različnimi drugimi boleznimi. Samomor, umor ali uboj se ni pripetil.

Redek slučaj. Dne 27. t. m. je Alojzij Soje sedaj na Mirni v svojem lovu za Grčvrhom pri Mirni peči ustrelil velikega divjega petilina. To je pač redki slučaj za tukajšnje lovce.

Lovski psi med potniki v železnici. Prijatelj lista nam javlja: Vozil sem se po železnici in na neki postaji stopi v vagon večja lovska družba s postreljeno divjaci in — s psi. Za sopotnike je bilo to naravnost neznosno, ker psi — posebno lovski — nikakor niso prijetna družba v železniškem vozu. Pritožil sem se pri spreprodniku, ali ta mi je odgovoril, da je proti plačilu — dovoljeno jemati pse s seboj. Kolikor mi je znano, ni to resnično, ako pa je, potem se je čuditi železniški upravi, ako misli, da se s potniki tretjega razreda vozijo lahko tudi psi.

Premeten goljuf. Javljajo nam iz Trsta: Neki tukajšnji trgovec je sedel mirno v svoji prodajalni, ko stopi predenj tuj človek, ki mu ponudi v zastavo za 2 kroni svojo uro. Tujec, ki je pravil, da je lačen, se je smilil trgovcu in je dobil res na posodo 2 K, potem pa je še naprosil trgovca, da bi v njegov beležnik pritisnil svojo štambiljo, da bo vedel — ker v Trstu ni znan — kam naj pride po svojo uro. Trgovec mu stori drage volje tudi to uslugo in tujec odide. Naslednji dan pa dobi trgovec od neke tvrde, ki prodaja bicikle račun za naročeno in prevzeto kolo v vrednosti 80 K. Trgovec se je čudil, ker ni nobenega kolesa niti naročil, niti prejel in se je podal k trgovcu z bicikli. Ta mu pa pokaže naročilni list, na katerem je bila njegova štambilja in podpis — ta, seveda falzificiran — in trgovcu je postala stvar takoj jasna: bil je ogoljufan, ker je bil prelahkoveren.

Mirna noč. Sinoči je bila Ljubljana nenavadno mirna. Ob nedeljah in praznikih ponoči se dogajajo v Ljubljani navadno taki kravali, da imajo policijski stražniki dela čez dela. Pretečeno noč je pa vladal v Ljubljani precejšen mir in oni, ki porablajo nočne ure za počitek, niso bili moteni v spanju po pijanih razgrajčih. V nedeljo bo pa, seveda že zopet vse po starem: kričalo se bo in vpilo po ulicah na vse pretege, ker v Ljubljani je dosti takih ljudi, ki mislijo, da morajo biti vsako nedeljo pijani do nezavesti.

Arretirani berači. Pri zadnjem pogonu po ljubljanskih predmestjih je policija arretirala nič manj kakor deset beračev, med temi štiri ženske. Neki delomrzni mož, katerega je policaj pri beračenju v Selenburgovi ulici ustavil in odgnal na policijo, je hotel na vsak način skočiti čez franciškanski most v Ljubljano. Stražnik je življenja sitega berača z veliko težavo odstranil od mostnih ograj in spravil potem na varno ležišče.

Razne vesti.

* Henry Dunant umrl. Ustanovitelj Rdečega križa Henry Dunant je včeraj popoldne umrl v Švici v starosti 82 let. Dunant je bil l. 1901. odlikovan z Noblovo nagrade in je, kakor že znano, v zadnjem času jako nevarno obolet.

* Nezgoda belgijske princese Klementine. Ko se je v ponedeljek peljala

Mali listek.

Nekaj o mohorjevi družbi.

O mohorskih knjigah.

Ker odobravamo in se strinjamo v polnem obsegu z oceno o mohorskih knjigah, katero je prinesel naš list v št. 229. z dne 18. t. m., hočemo temu mnenju v naslednjem še nekoliko pristaviti.

Družba sv. Mohorja izdaje preveč leposlovnega in premalo znanstvenega čtiva, pri tem pa ne mislimo, da bi ona morala izdajati strogo znanstvena dela, vendar bi želeli vsaj poljudne razprave (dela) o znanstvu primerno splošni ljudski izobrazbi.

V svojem času začela je „Družba“ izdajati „Živali v podobi in besedi“, tako tudi „Fiziko“, končala pa ni prvega niti drugega; izrekamo s tem odkrito, da ne moremo biti na ta način zadovoljni. V oglasniku družbinega koledarja za leto 1874. naznanja odbor za isto leto kot nadaljevanje živalstva: „o ribah“, dalje „Knjigo človeških iznajdb“, zakaj ni družba izdala ti dve knjigi do danes, je nam nerazumljivo; da ne bi imela strokovnjakov, ni verjetno, dasiravno ni več med nami učenjaka Erjavca, zato pa imamo druge, ki bi gotovo mogli zadoštili tej obljudi in zadovoljiti ljudstvo z prirodnoznanjskimi deli (razpravami), s tem bi „Mohorjeva družba“ ustregla posebno mladini, ki bi spoznala krasno naravo, katera plemeniti človeško čuvstvanje

in blaži mladinsko srce. Dalje bi družbin se odbor že davno moral uvideti potrebo, da bi dal v ponatis knjigo živalstva: „Golazen“ dandanes sploh ne dobi več, ko bi si je marsikdo želel, da bi imel vsaj to, kar je družba že izdala; ljudstvo ima od takih knjig lep užitek ker je to ne le poučno, temveč tudi zabavno berilo.

Ako Mohorjeva družba začne nekaj izdajati, naj tudi konča, da imajo njeni člani celotno delo v rokah a ne samo posamezne dele; če se ogiblje prirodoslovja in sploh naravoznanstva je to iz gotovih vzrokov, ker se menda boji popolne izobrazbe, če pride med nižje sloje; morda misli njen odbor, da bila škodljiva za vero, da bi (posledna) ne bila v nevarnosti?

Tako bi se dalo še marsikaj povedati in grajati moramo tudi površnost ali kako bi se izrazilo o tem, da ni družbino uredništvo lansko leto pri „Slov. večernicah“ dalo kazala ki bi označilo vsebino, dasiravno je bila ta mnogovrstna. Pri večernicah: „Pisana mati“ je vendar naslovljena povest že spredaj, nahaja se pa v teh večernicah različno berilo; dalje imajo dve knjigi označeno št. 62. Slov. večernic, kar se tudi še ni zgodilo, seveda so to malenkosti pa vendar bi želeli boljega reda.

Pridružujemo se želji naj bi družba začela izdajati Julesa Vernea, poleg tega pa bi bilo primerno za ljudsko knjižnico tudi nekaj o zemljepisju, knjiga ali delo ki bi obdelavalo splošno zemljepisje a ne samo kak potopis ali krajepis. — Želeti bi bilo

tudi naj bi družba začela izdajati monumentalna (celotna) dela, pa ne tako, kakor so „Zgodbe sv. pisma“ temveč vsako leto zvezek, ki pa bi naj bil vsak za se celoten in močan (debel) najmanj 10 tiskanih pol, v teh zvezkih bi se naj obdelovalo vso „kraljevstvo narode“, to bi bila knjiga narode, druga knjiga bi naj prinašala zgodovino, tretja zemljepisje, četrta leposlovna dela, kakor „Večernice“ i. dr., peta „Koledar“ ki je praktičen za vsakega uda in ki prinaša letopis, sumaričen imenik udov, poverjenikov in poverjeništa, škofije, kjer bi bila navedena tudi dežela, okraj, občina itd.; kot šesta knjiga pa naj bi bila nabožna; molitvenik ali kaka druga nabožna knjiga; vse to bi zadostovalo vsaki hiši, še prej pa posameznemu udu.

Zemljepisne in zgodovinske knjige pa bi zadostovale tudi vsako drugo ali tretje leto, namesto teh pa bi „Mohorjeva družba“ izdala gospodarske knjige; pred leti začela je z „Gospodarskimi nauki“ a tudi z temi je kar obmolčala in nehala; želeli bi torej, da to metodo opusti. — Šest knjig bi torej popolnoma zadostovalo na leto in te naj bi bile debelejšje kajti veliko knjig pa nobena popolna, to je nesmisel, dalje bi bilo pametno, ko bi v tem oziru posnemali malo nemško obrt z knjigami, tiskarstvo je tudi pri nas precej na visoki stopnji ali žalibog, knjigovezstvo, to pa je daleč zadaj za nemško; kako lepo imajo Nemci vse knjige vezane, kako kraso to vsako sobo ter mora tudi navaden proletarec dobiti veselje do

take knjige ali knjižnice, kjer se bleste vezane knjige iz nje; tega nam manjka; želeti bi bilo da bi družba delala sama kolikor mogoče na to, da bi dobili njeni člani vezane knjige, vsaj dve na leto; vezavo posebej plačati, večina udov ne more, ker še 2 kroni težko pogreša, družbi pa bi se pri tolkem številu članov ne poznalo veliko; hrvatsko Jeronimsko društvo daje svojim udom, katerih nima niti pol toliko, ko „Družba sv. Mohorja“, zraven drugih eno vezano knjigo, in dobi 5 za knjig letnino v znesku 1 krono; ravno tako daje tudi nemška „družba sv. Jožefa“ 1 vezano knjigo svojim članom, katerih tudi ni veliko.

Naša dična „Družba sv. Mohorja“ naj bi se ozirala kolikor mogoče na take ljudske želje, katerih je bilo že dosti čitati v raznih časopisih a ne samo na klerikalne liste in na posamezne poverjenike, kateri tudi ne govorijo vedno odkritosrčno resnico, ljudskih želj; dalje bi naj družba opustila v njeno in ljudstva korist vsaktero politiko na strani, ter prepovedala stvari, kakor lani, da poverjeniki pobirajo ob razdelitvi družbinih knjig za obmejne Slovence ter nadlegujejo ob jednem tudi narodno-napredne in zavedne Slovence ter s tem politikujejo in žalijo veliki del družbinih članov; zato da je kdo ud Mohorjeve družbe še ni rečeno da je klerikalec, torej vso politiko proč in samo za blagor ljudstva naj deluje družba, kateri je pripomoglo na tako visoko stopinjo, vse Slovenstvo.

belgijska princesa Klementina z dvema spremljevalkama v salonskem vozu v Bruselju, se je voz med vožnjo nenadoma užgal. Princesa je potegnila za rešilni zvonec, narkar je na lice mesta došlo osobje ogenj pogasil. Princesa se je nato s posebnim vlakom brez vsake nesreče odpeljala dalje.

* Izgredi v Berlinu. V nedeljo ponoči je prišlo v Berlinu blizu severnega kolodvora do velikih izgredov. Dva stražnika sta z golimi sabljami naskočila pretepajoče se delavce in jih več nevarno ranila. Aretiranih je bilo 13 oseb, katere je policija izročila deželnemu sodišču.

* Neverjetna šala. 24letni dunajski fotograf Koschabek je podal svojemu sosedu, ki ga je prosil za vodo, v šali kozarec cijankalijive razredčine. Sosed je tekočino popil, ne da bi ga mogel Koschabek zadržati in se takoj mrtev zgrudil na tla. Koschabek je bil takoj aretiran.

* Velika tatvina. Včeraj ponoči je vlomila v trgovino juvelirja Pachnerja v Brnu dosedaj neznan osebja in ukradla za več kot 50.000 K vrednosti. Pachner je bil proti vlom zavaran. Policija je odredila obširno preiskavo, a storilcu še ni prišla na sled.

* Špijonaža. Iz Cherbourga se poroča: Ko se je včeraj popoldne vračalo moštvo podmorskega čolna Mesidorja na krovu domov, se je dognalo, da je ponoči neki neznanec čoln potom magnezijeve luči fotografiral. Dosedaj so bile vse preiskave popolnoma brezuspešne. Fotograf ne more biti po mnenju merodajnih krogov nihče drugi kakor kak mornar.

* Kongres proti trgovini z deklamacijami. V Madridu se je te dni vršil mednarodni kongres proti trgovini z deklamacijami. Obravnavalo se je o sredstvih, kako bi se moglo bolj uspešno boriti proti tej nemoralni kupčiji. Prihodnji kongres se vrši 1. 1913., in sicer v Londonu.

* Proces Bartmann na Dunaju. Obravnava proti znanemu vohunu Bartmannu, nadporočniku na Dunaju je bila v soboto zvečer končana. Bartmann je bil radi špijonaže v korist drugim državam in radi zapeljavanja h krivi prisegi obsojen na štiri in pol leta težke ječe.

* Proces kraljice Natalije s srbsko državo. „Mali Journal“ poroča, da je sedaj proces kraljice Natalije s srbsko državo, ki se je vlekkel že par let, končan. Sodišče je kraljici Nataliji priznalo 200.000 dinarjev dedščine po bivši dinastiji Obrenović.

* Nadškof Varosy umrl. Včeraj zvečer je umrl v Kalocsi nadškof dr. Varosy. Našemu občinstvu je gotovo še dobro znano, koliko hrupa je vzbudil po celem Ogrskem z objavljenjem znane famozne boromejske enciklike. V sled odločnega pritiska ogrske vlade je na to prepovedal branje boromejske enciklike razlec. Nadškof dr. Varosy je umrl nenadoma, in sicer za mrtvoudom.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Vprašanje o izplačilih v gotovini.

Budimpešta, 1. novembra. Vse ogrsko časopisje soglašja v tem, da so Ogrji pri pogajanju glede vprašanja o izplačilih v gotovini doživeli popoln poraz. „Magyar Hirlap“ odločno protestira proti temu, da se bančno vprašanje ni zajedno rešilo z vprašanjem glede izplačil v gotovini. „Magyar Ország“ trdi, da ta slučaj pomeni popoln neuspeh ogrske politike in pravi, da se Avstrija s svojo absolutistično vlado nikakor ne more ponašati. Pričakuje, da se bodo sedaj vsled rešitve tega perečega vprašanja tudi bančna pravila znatno izpremenila.

Afera Pancera-Teshnis.

Reka, 1. novembra. Predsednik kraljevskega sodišča Pancera je pozval reškega notarja Teshnisa na dvoboj in sicer radi tega, ker ga je slednji obdolžil, da je on kriv, da je bivši reški guverner grof Nako zgubil pri igri tako velikansko svoto. Obojestranski zastopniki so izjavili, da se dvoboj za toliko časa preloži, dokler ne bo končana tožba Pancera proti notarju, katerega je tožil radi obrekovanja.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Praga, 1. novembra. Predlog nemškega delegata dr. Linka, naj češke vloge na nemške občine prestavi najprej posebna prestavljalna komisija, je vzbudil po vseh listih veliko pozornost. Toda češki radikali tudi ta predlog odločno odklanjajo in se nočejo niti za las umakniti od svojega stališča. Mladocěhi in radikalni oddelek čeških agrarcev stoji popolnoma pod uplivom in terorizmom čeških radikalnih elementov. Sedaj je odvisno samo od veleposestnikov, če bodo morda ti mogoče v stanu skovati kake kompromisne predloge, ki bodo zadovoljili tako Čehe kakor Nemce. Vendar splošno prevladuje mnenje, da se bo vsa posredovalna akcija veleposestnikov popolnoma ponesrečila. Češki listi zatrjujejo, da se v slučaju, ako se ne doseže sporazum med strankami, češki deželni zbor sploh ne

bo sešel k plenarni seji, ampak bo kar zaključen ali pa odgođen.

Potovanje kralja Manuela okoli sveta.

London, 1. novembra. Bivši portugalski kralj Manuel namerava svojo kraljevsko jahto „Amelia“ prodati za dva milijona frankov in portugalski vladi izjavil, da namerava s tem denarjem oditi na potovanje okoli sveta. Portugalska vlada pa je izjavila, da kralj ne sme poprej prodati svoje jahte, dokler niso vse njegove zadeve rešene.

Strašen vihar v baltiškem morju.

Kopenhagen, 1. novembra. V baltiškem morju divja strašen vihar. Pri otoku Hobelsang se je neka ladija ponesrečila in nato potopila. Več mornarjev je našlo smrt v morskih valovih.

Strašni poboji v cerkvi.

Varšava, 1. novembra. Ko je v kraju Brvilev neki katoliški duhovnik pridigal razlec o nemoralnosti sedanjega zaroda, je nenadoma neki mladenič zavpil nad duhovnikom: „Pojdite s svojimi moralnimi pridigami v Čenstohov k menihu Maczochu“. Vsled tega je nastal v trenutku strahovit poboj. Podivjani katoliški moralisti so naskočili mladeniča, njegovega očeta, mater in sorodnike, vseh skupaj osem oseb in vse na mestu ubili.

Pohod čeških Sokolov na Belo goro prepovedan.

Praga, 1. novembra. Praška policija je radi sedanjih češko-nemških spravnih pogajanj prepovedala pohod čeških Sokolov na Belo goro, kjer se vrši dne 6. novembra praznovanje obletnice tukajšnje bitke.

Konferenca nemških in čeških zastopnikov.

Praga, 1. novembra. Za jutri predpoldne je določena konferenca mladočeskkih, čeških, agrarnih in nemških delegatov z veleposestniki. Grof Thun je radi tega danes prišel v Prago, kjer bo najprej konferiral z zastopniki veleposestva.

Velikanske defraudacije v Sibiriji.

Petrograd, 1. novembra. Uspehi revizijskega potovanja senatorja Glicinskega po Sibiriji, so vzbudili po Rusiji splošno senzacijo. Aretiranih je bilo nebroj najvišjih ruskih sibirskih dostojanstvenikov. Med drugimi general Taski, glavni intendant vojne uprave v Irkutsku, general Tarčevski in dva irkutska podpolkovnika. Senator Glicinski je prišel na sled velikanskim defraudacijam. Ruska država ima veliko milijonov rubljev škode. Pričakuje se še nadaljne aretacije.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:
Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Pouk francoščine, italijanščine in nemščine. Šebenik, Šelenburgova ulica št. 6. I. nad. 3-2

Mlad uradnik se želi seznaniti z gospico. Dopis pod „Jesen 25“ poštno ležeče Ljubljana.

Lepo meblovana mesečna soba s posebnim vvhodom se odda s 15. novembrom. Istotam se sprejme 1. malega dijaka na hrano in stanovanje. Kje, pove inseratni biro „Jutra“. 365/3-3

Malo pisalno mizo kupi „Albert“, Ljubljana, poštno ležeče, kolodvorska pošta. 370/2-1

Elizabetni sanatorij

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 2
s 1. novembrom otvorjen.

Opremljen je z vsemi modernimi terapevtskimi pripomočki, operacijsko dvorano, Röntgenaparatom, hidro- in elektroterapijo itd. — Sobe I, II. in III. razreda. — Prosta volitev zdravnikov. — Priznana izborna hrana. — Zmerne cene. — Bolniki naj se obračajo na svojega zdravnika ali na vodstvo sanatorija.

Velika zaloga

trboveljskega premoga

v kosih (Stückkohle) in orehovnika (Nusskohle) oddaja in sicer vsako množino od 50 kg naprej do celega vagona. Dobivajo se tudi briketi in cepljena drva

na sežnje in metre. — Vsako množino bodisi premoga, drv ali pa briketov dostavljam franco na dom. — Za mnogobrojna cenjena naročila se priporočam s spoštovanjem

IVANA TREO.

Cesta na Rudolfovo železnico. Številka telefona 274.

Kupujte „JUTRO“!

Izvod samo 4 vinarje.

Kleparski pomočnik

dobi takoj delo pri Francu Betrianiju, kleparju v Ribnici.

Restavracija

„ZLATA RIBA“.

Vsako soboto in nedeljo fine, doma izdelane

krvave in jetrne

klobase.

Pečene klobasice in okusne kranjske klobase vsak dan. — Domači izdelek. Vljudno se priporoča

Beti Pilko-Kos.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Sv. Jakoba trg 6

priporoča svojo veliko izbiro

damskih in otroških klobukov, športnih kap in vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Popravila točno in ceno.

Český hostinec v Terstu

Alla Meridionale

Češka gostilna v Trstu

Vinski sodi

novi iz slavonskega hrastovega lesa, izparjeni in ovinjeni
od 56 do 65 litrov
" 100 " 120 "
" 150 " 180 "
" 200 " 250 "
" 250 " 800 "

se dobivajo po prav nizki ceni pri

M. Rosner & Komp.

v Ljubljani, poleg pivovarne „Union“.

Edino zastopstvo in zaloga „Prve hrv. tvornice sodov“ v Novski.

Zimsko perilo

za gospode, dame in otroke,

bluze, spodnja krila, hišne halje, nočne čevlje itd.

vse v največji izbi in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

?	I	?	Najboljša ura	?	I	?
I	K	O	sedanjosti:	I	K	O
?	O	?	zлата, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri	?	O	?
H. SUTTNER						
Ljubljana, Mestni trg.						
!! Lastna tovarna ur v Švici. !!						
?	I	?	Tovarniška varstvena znamka:	?	I	?
I	K	O	„IKO“.	I	K	O
?	O	?		?	O	?

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29

se priporoča posetnikom Ljubljane kot najbolj ugodno prenočišče v neposredni bližini kolodvora. Restavracija je moderno urejena.

Mir in točnost zajamčena.

Za obilen poset se priporoča

Štefan Bergant lastnik.

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni

Sode

od finega špirta vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljene, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držече, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidni nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Mar. Terezije c.

Cene nizke in solidne točna postrežba

Otroški klobuki.

Modni salon

A. Vivod-Mozetič za damske klobuke.

Cenjene dame vljudno vabim na ogled v popolnoma nanovo opremljeno trgovino.

Ker sem prodajo vsakega drugega blaga opustila, mi bo sedaj mogoče cenjenemu občinstvu v vsakem oziru radi damskih klobukov skrbno postreči, ter se najtopleje priporočam z odličnim spoštovanjem

A. Vivod-Mozetič v Ljubljani, Stari trg.

Žalni klobuki.

Slovenci! Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska c. 17

26-2 priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

: Pisalni stroji „ADLER“ :

Nekaj izborno ohranjenih
automobilov

vseh velikosti se ceno prodaja.

Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za popravilo avtomobilov in trgovina

Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,
Santergasse 13.

Najbolj varno naložen denar
je v slovenski
**mestni hranilnici
ljubljski.**

Stanje hranilnih vlog:
nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso svojo davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska obrestuje hranilne vloge po 4 1/4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagatelj ne zaračuna.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti. Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% obresti in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto. Dolжник more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. Mestna hranilnica izdaja lične

domače hranilnike.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov upeljala je ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je v lastni palači
v Prešernovi, prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

Za jesensko in zimsko sezono

prispelo nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad 5.000 kom. oblek	za gospode . . .	od K 8.— naprej
” 2.000 ”	” dečke . . .	” 6.— ”
” 2.000 ”	” otroke . . .	” 4.— ”
” 1.000 ” posameznih hlač	” gospode . . .	” 4.— ”
” 5.000 ” pelerin iz velblodje dlake	” . . .	” 6.— ”
” 1.500 ” površnikov, raglanov in zimskih sukenj		
” 500 ” posameznih modnih telovnikov	” . . .	” 3.— ”
” 18.000 ” konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluže.		

Priznana nizke cene!

Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVIČ,**

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Telefon interurban števil. 129.

Valjčni mlin v Domžalah
I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg števil. 9.

Spedijsko podjetje JOS. ŠKERLJ, Ljubljana Bavarski dvor.

Ustanovljeno leta 1908.

Član dunajskih in berlinskih prevoznikov povištva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevoznine iz vseh in v vse kraje, po najnižjih tarifih. — Prevažna povištvo v novih, patentovanih povištvenih vozeh na vse kraje, tudi v inozemstvo. — Sprejema na zalogo razno blago, povištvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopam v vseh večjih mestih. — Moj zastopnik na Dunaju je **Karl Lawi, Dunaj I. Schulhof 6.**

Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Gradišče št. 4

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.
Muzikalije.

Telefonska števil. 118.

Najmodernejše črke.
Litografija.

Poštna hranilnica števil. 76.307.

Delniška glavnic:
K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rezervni fond
K 450.000.

Stritarjeva ulica števil. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%